

MRÁZ, A. 1928. Dve knihy umeleckého výboja. In Mladé Slovensko. roč. 8, č. 1, s. 15 – Príloha 3 k bakalárskej práci

Nie!
Stadnosť tých bozkov nikdy nespätina,
ktoré som kedý odjedol im
u materské znenutné.

A. Mráz: DVE KNIHY UMELECKÉHO VÝBOJA.

(foto Nizňanský: Medzi zemou a nebom. — Ivan Horváth: Človek na ulici.)

Poprevratové dni nášho života otriasali nárazy složitých a rôznorodých faktov. Odráža sa to i v literatúre. Nie je svojimi účelami a záujmami tak jednosmerná, ako bola naša literatúra oných zbrožených rokov pred prevratom. V slobodnom živote i naše vlastné záujmy a potreby boli složitejšie a i európske kultúrne a problémové vlnobitie začapilo nás prudkejšie. Horizonty sa rozširovaly. Umelecká náročnosť stúpala. A sme svedkami, že desiatročie nášho literárneho snaženia vyznačuje sa mnohousťou záujmov, mnohosťou rozbehov a každosmerného rozplätia. I toto je plodné požehnanie slobodného života.

Ale i životné formy nadobudli väčšej voľnosti a viera nemusela byť len jedna. Zbavujeme sa predpisov tradičnej šablonoovitosti a literatúra našu previevajú viacej živé a dynamické faktá našej skutočnosti. Myslenie a čítanie dnešného človeka. A to je slabšie a diferencovanejšie. Dve knihy mladých autorov, ktoré som v podtitule označil, dokumentujú tieto faktá.

Nizňanský v úvodnej básni priamo programovite označuje za zdroj svojej poézie menšivosť túh. Dnes jedna a zajtra iná. To je čítanie dneška. Nezarylil sme sa do tvrdého a trvácneho vzťahu k veciam a zjavom života, ale v slobodnom a nezáväznom rozstavení raz k jedným faktom priľneme, raz k druhým. U Nizňanského sa ovšem toto programové vyznanie zredukuje skoro na jeden základný cit. Láska a obdiv k rodnému kraju, k rodným ľuďom a k práci predkov. Toto všetko nestalo sa na umu básnickej plnosti. Lebo tento vzťah k sedliackym predkom a k sedliackej životnej opravdovosti rozozvučil sa potom v Nizňanského poezii do široka. V prudkých, suchých a samobytných básnických obrazoch a formách. Nizňanského veršová technika je veľký klad našej mladej poézie. Nezmláždil ju v mrtvú ulizanosť nijaký predpis a šablona, ale šlorká monumentálnosť týchto veršov vyrastá z citových a obrazných faktov. A zaryva sa hlboko do ľudského vnútra.

Lebo Nizňanský je básnikom srdca. Niekdedy prekypuje kazaťelským, básnickym teplým pátosom a vrátno horil za sbratrenie duši, záprinnenie poväť a sniva o viere vo veľkú sociálnu sprá-

Nie!
Stadnosť tých bozkov nikdy nespätina,
ktoré som kedý odjedol im
u materské znenutné.

A. Mráz: DVE KNIHY UMELECKÉHO VÝBOJA.

(foto Nizňanský: Medzi zemou a nebom. — Ivan Horváth: Človek na ulici.)

Poprevratové dni nášho života otriasaly nárazy složitých a rôznorodých faktov. Odráža sa to i v literatúre. Nie je svojimi účelami a záujmami tak jednosmerná, ako bola naša literatúra oných zbrožených rokov pred prevratom. V slobodnom živote i naše vlastné záujmy a potreby boli složitejšie a i európske kultúrne a problémové vlnobitie začapilo nás prudkejšie. Horizonty sa rozširovaly. Umelecká náročnosť stúpala. A sme svedkami, že desiatročie nášho literárneho snaženia vyznačuje sa mnohousťou záujmov, mnohosťou rozbehov a každosmerného rozplätia. I toto je plodné požehnanie slobodného života.

Ale i životné formy nadobudli väčšej voľnosti a viera nemusela byť len jedna. Zbavujeme sa predpisov tradičnej šablonoovitosti a literatúra našu previevajú viacej živé a dynamické faktá našej skutočnosti. Myslenie a čítanie dnešného človeka. A to je slabšie a diferencovanejšie. Dve knihy mladých autorov, ktoré som v podtitule označil, dokumentujú tieto faktá.

Nizňanský v úvodnej básni priamo programovite označuje za zdroj svojej poézie menšivosť túh. Dnes jedna a zajtra iná. To je čítanie dneška. Nezarylil sme sa do tvrdého a trvácneho vzťahu k veciam a zjavom života, ale v slobodnom a nezáväznom rozstavení raz k jedným faktom priľneme, raz k druhým. U Nizňanského sa ovšem toto programové vyznanie zredukuje skoro na jeden základný cit. Láska a obdiv k rodnému kraju, k rodným ľuďom a k práci predkov. Toto všetko nestalo sa na umu básnickej plnosti. Lebo tento vzťah k sedliackym predkom a k sedliackej životnej opravdovosti rozozvučil sa potom v Nizňanského poezii do široka. V prudkých, suchých a samobytných básnických obrazoch a formách. Nizňanského veršová technika je veľký klad našej mladej poézie. Nezmláždil ju v mrtvú ulizanosť nijaký predpis a šablona, ale šlorká monumentálnosť týchto veršov vyrastá z citových a obrazných faktov. A zaryva sa hlboko do ľudského vnútra.

Lebo Nizňanský je básnikom srdca. Niekdedy prekypuje kazaťelským, básnickym teplým pátosom a vrátno horil za sbratrenie duši, záprinnenie poväť a sniva o viere vo veľkú sociálnu sprá-